

Jaarverslag 2016

Missing Chapter Foundation

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Visie, missie & strategie	4
Waarom we bestaan	
Wat we doen	
Programma's	
Het jaar in zicht: 2016	6
Raad van Kinderen	
WaterSpaarders	
KidsKracht	
Wij Denken Mee	
Communicatie	
Overige ontwikkelingen	
Vooruitblik 2017	13
Organisatie	16
Team en huisvesting	
Governance	
Verslag Raad van Toezicht	17
Samenstelling	
Taken	
Toezicht	
Klankbord	
Benoeming	
Financieel overzicht	19
Toelichting op cijfers 2016	
Vooruitblik 2017	

Voorwoord

Samen met onze partners willen we het de normaalste zaak van de wereld maken om kinderen mee te laten denken over volwassenenzaken. Om die missie te behalen, bouwden we de afgelopen zes jaar bouwden we aan verschillende MCF-programma's, zoals de Raad van Kinderen (RvK) en Waterspaarders (WS). Inmiddels hebben ze een financieel duurzame en succesvolle basis. Het jaar 2016 stond in het teken van verdere groei en opschaling van de impact van Missing Chapter Foundation (MCF).

MCF is er dus klaar voor haar positie van onafhankelijke organisatie die bekendstaat om haar visie, expertise en praktijkervaring met dialoog tussen generaties verder uit te bouwen. Onze doelstelling is om beslissingen en maatschappelijk debat te verrijken en te verbeteren met de inzichten van kinderen. Hoe? Door én (school)programma's uit te voeren én een maatschappelijke beweging aan te jagen, waarbij kinderen en jongeren gelijkwaardige en waardevolle gesprekspartners zijn voor besluitvormers.

In dit jaarverslag vindt u een uitgebreid overzicht van de resultaten van 2016 en onze ambities voor 2017. Wij bouwen met enthousiasme en vertrouwen verder aan een wereld waarin mensen van alle leeftijden zich inzetten voor een aarde die ook voor toekomstige generaties leefbaar blijft.

Wij danken onze partners voor het vertrouwen van de afgelopen jaren. We zien ernaar uit om samen met u en vele anderen een volgende stap te zetten.

w.g.
Laurentien van Oranje
Oprichter en directeur

w.g.
Marloes van der Have
Managing Director

Visie, missie & strategie

Waarom we bestaan

Hoe we leven en wat we produceren heeft gevolgen voor onze samenleving en de aarde. Dat weten we allemaal. En toch maken we steeds allerlei keuzes die niet goed zijn voor de wereld om ons heen. Te vaak worden we verleid om andere besluiten te nemen dan we eigenlijk willen. Reflecteren, ons gevoel laten spreken en vooruitkijken delven al snel het onderspit. Besluitvormers willen wel beslissingen nemen die goed zijn voor de toekomst, maar worden geleefd door de belangen van nu. Ze willen wel in nieuwe kansen denken, maar worden vaak teruggehouden door denken vanuit risico's. Kortom, wij volwassenen zitten een beetje vast.

Hulp is voorhanden, uit onverwachte hoek. Kinderen kunnen besluitvormers helpen even stil te staan. Onderzoek wijst uit dat kinderen creatiever zijn dan volwassenen. Volwassenen hebben wellicht meer kennis en ervaring, kinderen hebben creativiteit, verbeeldingskracht en het vermogen die vragen te stellen die hen op een ander spoor kunnen zetten. De ideale mix.

Het Internationale Verdrag van de Rechten van het Kind geeft kinderen bovendien het recht om mee te denken over vraagstukken die invloed hebben op hun leven. En de meeste besluitvormers in het bedrijfsleven willen de belangen van toekomstige generaties graag meenemen in hun organisatie, maar weten niet hoe.

MCF helpt besluitvormers en kinderen samen hét missende hoofdstuk te schrijven voor een duurzame samenleving. Volwassenen leren loslaten en openstaan voor nieuwe denkrichtingen en oplossingen. Kinderen leren dat het zin heeft om mee te denken. Onze droom is dat Nederland uitgroeit tot voorbeeldland, waar kinderen als gelijkwaardige stakeholders worden betrokken bij besluitvorming.

Wat we doen

MCF helpt besluitvormers de ogen te openen door hun strategische vraagstukken aan kinderen voor te leggen. Want wat maken we die vraagstukken vaak ingewikkeld! Kinderen leggen de essentie bloot, wat nodig is om tot nieuwe denkrichtingen en oplossingen te komen. MCF faciliteert alle stappen van deze interactie tussen kinderen en volwassenen. Van dilemmaformulering en dialoog tot implementatie van de adviezen van kinderen. Wij helpen door echt te luisteren en op te treden als vertaler tussen beide generaties.

Vrijblijvendheid, daar geloven we niet in. Er zijn altijd concrete resultaten. Van een leider die durft toe te geven dat hij of zij wakker is geschud tot een nieuw platform voor voedselverspilling, of een organisatie die duurzaamheid nu echt eens bovenaan de agenda zet. Kinderen gaan professioneel te werk, gaan de diepte in en leggen de vinger op de zere plek. En ze brengen tegelijkertijd een explosie aan positieve energie naar binnen. Geen andere adviseur geeft zulke raad.

Initiatieven worden een beweging

Onze visie werd een concept en dat concept werd een succesvolle pilot, dankzij tien innovatieve en toonaangevende bedrijven die het in de praktijk wilden testen. Nu, zeven jaar later, werkt de stichting samen met honderden partners die kinderinclusiviteit omarmen en de waarde ervan ontdekken: bedrijven, ministeries, gemeenten en maatschappelijke organisaties in alle uithoeken van het Koninkrijk. En bovenal: we werken met duizenden kinderen en leerkrachten op meer dan 1500 basisscholen. Om te bereiken dat kinderen betrekken bij het bedenken van oplossingen geen rariteit meer is, maar de normaalste zaak van de wereld. Want hoe hun wereld er later uitziet, beslissen we nu. Samen.

Programma's

Onze programma's zijn onderling sterk verbonden door de gemeenschappelijke visie, de didactische aanpak, het scholennetwerk en de samenwerkende partners. Hieronder een korte omschrijving van ieder programma:

- Onder de vlag van de **Raad van Kinderen** koppelen we organisaties en scholen aan elkaar en begeleiden we individuele trajecten. Raden van Kinderen gaan aan de slag met strategische dilemma's van organisaties waarbij de kinderen besluitvormers adviseren over mogelijke oplossingen.
- Tijdens het jaar 2016 is het besluit genomen om het programma **KidsKracht** samen te voegen met het RvK-programma, waardoor de focus in zijn geheel op de RvK komt te liggen.
- **WaterSpaarders** is een landelijke beweging over energiebesparing, waarbij kinderen en volwassenen samen in actie komen om de gemiddelde douchetijd in Nederland terug te brengen van 9 naar 5 minuten.
- Binnen **Wij Denken Mee** doen veel kinderen uit het hele Koninkrijk onderzoek naar een actueel onderwerp waarover ze niet eerder werden gevraagd om mee te denken. Ze doen diepteonderzoek en delen hun visie en oplossingen.

Het jaar in zicht: 2016

Raad van Kinderen

In 2011 hadden 10 deelnemende bedrijven en scholen het lef om samen met MCF de RvK-pilot op te starten. Op basis van de inzichten van deze pilot ontwikkelde MCF kennis, een standaardaanpak en materialen die bedrijven en scholen hielpen met de installatie van de RvK in hun organisatie. Vanaf 2013 sloegen UNICEF Nederland en MCF de handen ineen om hun kennis, netwerk en instrumenten te verbinden om de RvK-beweging groter te maken, met als ultieme missie om de installatie van een RvK de nieuwe standaard te maken in bedrijfsvoering. In 2014 werd een gift van de Nationale Postcode Loterij toegekend aan Unicef Nederland en MCF voor de RvK. Deze gift maakte het mogelijk om de RvK substantieel op te schalen en uiterlijk begin 2017 bij 50-80 organisaties in Nederland een RvK in te stellen die structureel met hen meedenkt over strategische vraagstukken.

Eind 2016 staat het aantal organisaties die naast hun Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen een Raad van Kinderen hebben op 75. De RvK denkt mee over diverse grote maatschappelijke thema's, zoals energietransitie, mobiliteit, gezondheid en duurzaamheid. De kinderen adviseren de Raad van Bestuur over mogelijke oplossingen, die vervolgens verantwoording aflegt over wat de organisatie al dan niet met de adviezen gaat doen en waarom. Hoe dat proces precies in z'n werk gaat, lees je hier: www.raadvankinderen.nl

De resultaten en opbrengsten van de RvK zijn zichtbaar op verschillende niveaus:

- De interactie tussen kinderen en volwassenen stimuleert alle betrokkenen in hun **persoonlijke groei en leiderschapskwaliteiten**. Dit geldt voor de projectleiders, directieleden en leerkrachten en zeker voor kinderen. Deelnemers worden geprikkeld om onverwachte verbindingen aan te gaan, binnen de groep, tussen afdelingen of met collega's. Dit zorgt voor reflectie, groei en positieve dynamiek binnen groepen.
- De samenwerking leidt tot **strategische verbreding**. De inzichten van kinderen leiden tot nieuwe denkrichtingen die betrekking hebben op strategie: *waarom doen we eigenlijk wat we doen en waarom op deze manier?*
- De samenwerking met de RvK kan tot **concrete (product)innovatie** leiden. Kinderen komen met frisse, nieuwe ideeën of volwassenen worden door hen geïnspireerd tot het ontwikkelen van nieuwe producten. Daarnaast gaan veel organisaties in vervolg op het RvK-traject een nieuwe samenwerking aan met kinderen om de ideeën samen met hen verder te ontwikkelen. Noot: de RvK is niet bedoeld als focus- of testgroep.

Resultaten en opbrengsten 2010 – 2016

75 RADEN VAN KINDEREN

5000 KINDEREN ZIJN LID VAN DE RAAD VAN KINDEREN

300 BESTUURDERS ONTVINGEN ADVIES VAN DE RAAD VAN KINDEREN

DE RAAD VAN KINDEREN IS ACTIEF IN 15 SECTOREN

DE RAAD VAN KINDEREN GEEFT ADVIES OVER VEEL
VERSCHILLENDE MAATSCHAPPELIJKE VRAAGSTUK-
KEN RONDOM: MOBILITEIT, GEZONDHEID, TOERISME,
ENERGIETRANSITIE, VEILIGHEID, VERSPILLING
VERTROUWEN

Het advies van Zoe (11 jaar) gaf het laatste zetje voor een grote supermarktketen om gezonde huismerkproducten te voorzien van kindervriendelijke verpakkingen.

De RvK werkte met Lidl mee aan de lancering van Optimaal.nl. Op dit platform hebben kinderen een permanente stem in de strijd tegen voedselverspilling.

Een directeur van een grote hotelketen lastte een persconferentie in nadat de RvK de uitkomsten presenteerde van een enquête onder 65% van de medewerkers. Daaruit bleek dat 35% zich gediscrimineerd voelde op het werk, 75% niet het gevoel had bij een team te horen en 25% zich niet gerespecteerd voelde door hun supervisor. De hotelketen lanceerde daarop het **We Are Divi** programma met als doel: verbeteren van respect met accent op diversiteit, werken aan een teamgevoel en nadruk op overeenkomsten in plaats van verschillen.

Op de nieuwe site van MCF – die in het najaar van 2017 live gaat, staan legio concrete voorbeelden.

Hoogtepunten en bijzondere ontwikkelingen

- **Internationale ontwikkelingen**

De 75 organisaties met een RvK zijn verspreid over Nederland, Curaçao, Aruba, BES Eilanden, Duitsland en Frankrijk.

- **RvK Buzz**

Op 15 juni 2016 vond de tweede RvK Buzz plaats. Tijdens dit evenement kwamen alle bedrijven en scholen samen om elkaar te ontmoeten en het schooljaar gezamenlijk af te sluiten. Het thema van het evenement was 'participatie': hoe kan de hele community samenwerken om ervoor te zorgen dat het normaal wordt dat kinderen meedenken over zaken die hun toekomst aangaan? Het evenement werd gefaciliteerd door RvK-partner Rabobank in Utrecht.

- **Groei groep dialoogleiders**

De groep RvK-dialoogleiders is gegroeid naar twintig aansprekende persoonlijkheden die zich niet alleen inzetten voor dialoogleiderschap, maar die ook helpen het RvK-gedachtegoed uit te dragen. Onder anderen prinses Laurentien van Oranje, journalist Frenk van der Linden, presentatrice Diana Matroos, presentator Ruben Nicolai en presentatrice Eva Jinek begeleiden gesprekken tussen Raden van Kinderen en bestuurders en bedrijfsleiders.

- **Koninkrijksaanpak**

Sinds 2016 is de RvK-beweging substantieel gegroeid in Caribisch Nederland (Bonaire, Sint Eustatius en Saba) en maakt de beweging deel uit van de bredere kinderrechtenactiviteiten die door Unicef Nederland worden uitgevoerd en zijn gestart in september 2016. Naar verwachting zullen in 2017 8 organisaties, 225 kinderen en 10 scholen betrokken zijn bij de RvK in Caribisch Nederland.

- **RvK Armoede aanpak**

In 2016 is er een nieuwe samenwerking gestart met het Ministerie van SZW. Het idee: Raden van Kinderen geven advies aan Nederlandse gemeenten over de armoedeaanpak, en over hoe die het aantal kinderen dat in armoede opgroeit met 25% kunnen laten afnemen. Tijdens de pilot stellen vijf gemeenten in Nederland vanaf september 2017 een RvK in.

WaterSpaarders

In 2013 werd het basisconcept van WaterSpaarders bedacht door de RvK van Unilever. De kinderen dachten na over de vraag: 'Wat is er nodig om mensen aan te zetten tot energiebesparing?' In 2014 startte WaterSpaarders als een landelijke beweging op initiatief van MCF, het Wereld Natuur Fonds en Unilever Benelux. In het eerste jaar kwamen ruim 20.000 kinderen samen met volwassenen in actie om hun douchetijd terug te brengen naar 5 minuten. In 2016 is WaterSpaarders uitgegroeid tot een alliantie van 14 partners, 478 scholen en 37.050 individuele kinderen. Kijk hier voor www.waterspaarders.nl en www.waterspaardersdeal.nl].

Resultaten en opbrengsten 2010 – 2016

Hoogtepunten en bijzondere ontwikkelingen

- **Deal van 5 miljard & NWD 2016**
Donderdag 13 oktober vond de derde Nationale WaterSpaarders Dag plaats in Diergaarde Blijdorp. Kinderen lanceerden samen met prinses Laurentien, acteur Ruben Nicolai en WaterSpaarder van het eerste uur Hannah Beukering (15 jaar) een nationale actie: de 'Deal van 5 miljard'. Deze Deal is in het leven geroepen door de 60.000 actieve jonge WaterSpaarders, die samen met hun gezin energie besparen door niet langer dan 5 minuten te douchen. Met de Deal van 5 miljard dagen ze heel Nederland uit om binnen een jaar 5 miljard liter warm water en dus energie te besparen. In 2016 staat de teller op ruim 1.3 miljard.
- **Tinadag 2016**
Op 25 en 25 september 2016 deden duizenden tieners mee met WaterSpaarders. Ze ontworpen WaterSpaarders-etiquetten voor op shampoo- of douchegelflessen. Met de spreuk en tekening op hun etiket riepen ze hun gezin op om korter te douchen. Met de fles en de WaterSpaarders-zandlopers voor in de douche keerden alle Tina-meisjes naar thuis als WaterSpaarder.
- **Groei WaterSpaarders community**

Door de maandelijkse nieuwsbrieven voor de WaterSpaarders zien we dat onze community blijft groeien. De nieuwsbrief wordt doorgaans verstuurd in combinatie met een uiting op De Dag van Vandaag (YoungCrowds), een online nieuwstool voor basisscholen met een potentieel bereik van 3000 klassen per dag.

- **Kidsreporters**

Kidsreporters Cato & Isis maken regelmatig WaterSpaarders-filmpjes voor het YouTube-kanaal WaterSpaarders.

- **Nationale Kinderklimaatop 2016**

Op 26 oktober 2016 vond de eerste Nationale Klimaatop plaats, met als doel om het Klimaatakkoord van Parijs te vertalen naar Nederland. Ook organiseerde het Klimaatverbond op dezelfde locatie en tijd de KinderKlimaatop, om kinderen mee te laten denken over oplossingen voor klimaatverandering. Hieruit ontstond het idee van de KinderklimaatDeal: een afspraak tussen een kind en een volwassene - op initiatief van een kind - waarbij acties worden afgesproken die bijdragen aan een beter klimaat. KinderklimaatDeals bestaat uit WaterSpaarders, Groene Voetstappen en Scouting.

Wij Denken Mee

Het vluchtelingenvraagstuk, kinderarmoede, pesten... Regelmatig komen er onderwerpen langs die de hele samenleving raken, waarvan je denkt: wisten we maar hoe kinderen hier tegenaan kijken. MCF lanceerde daarvoor in 2016 het programma *Wij Denken Mee*, waarbinnen kinderen uit het hele Koninkrijk onderzoek doen naar een actueel onderwerp waarover ze nog niet eerder werden gevraagd om mee te denken. Ze doen diepteonderzoek en delen hun visie en oplossingen. In 2016 bogen kinderen zich over het vluchtelingenvraagstuk. Wat daaruit kwam, lees je hier [[link naar PDF Wij Denken Mee](#)].

KidsKracht

KidsKracht is een programma waarin MCF vraagstukken agendeert waarbij de frisse blik en denkrichtingen van de jonge generatie missen. De grootste actie binnen Kidskracht was de jaarlijkse voorleesactie, tijdens de Dag van Duurzaamheid op 10 oktober 2016. MCF is hiervan mede-initiatiefnemer. Dit jaar werd een boek gemaakt over plastic, met verhalen van talentvolle pabo-studenten. 1500 scholen doen mee aan de actie, waarbij kinderen door heel Nederland in gesprek gaan over duurzaamheid en het milieu.

Communicatie

- MCF en het blad *Management Scope* gaven samen een speciale editie uit over de winst van dialoog tussen generaties. Dit nummer verscheen op 6 februari 2016.
- Het boek *Nog lang en gelukkig*, geschreven door Laurentien van Oranje en Jeroen Smit, verscheen op 15 mei 2016. Dit boek draagt positief bij aan het uitdragen van het MCF-gedachtegoed.
- De Waterspaarders-site is onder handen genomen. Op [waterspaardersdeal.nl](#) wordt de actie voor de Deal van 5 Miljard verder uitgewerkt en op [waterspaarders.nl](#) is de algemene informatie beter toegankelijk. De stijl van de site en de boodschap sluiten nu beter aan op die van MCF.

Vooruitblik 2017

Onze ambitie is dat Nederland in 2027 **hét voorbeeldland is voor kinderinclusiviteit**, waar het normaal is dat kinderen als gelijkwaardige stakeholders worden betrokken bij besluitvorming. Daarmee brengt MCF artikel 12 van het Verdrag van de Rechten van het Kind - het recht op participatie - in de praktijk.

‘Het voorbeeldland voor kinderinclusiviteit voldoet aan de volgende drie speerpunten:

1. Points of intervention Op belangrijke ‘plekken en momenten van besluitvorming’ worden kinderen uitgenodigd om inclusief mee te denken over vraagstukken. Denk aan de Tweede Kamer die zich laat adviseren door kinderen en ministeries die collectief een RvK instellen. Het is ook zichtbaar en aantoonbaar wat de positieve effecten van kinderinclusiviteit zijn. Kinderen worden her- en erkend als change makers voor positieve sociale verandering op de thema’s duurzaamheid, gezondheid en armoede. Cases en *succesverhalen* worden veelvuldig gedeeld. En er is een *instrument of index* waarmee kinderen die positieve verandering zelf kunnen monitoren en vinger aan de pols kunnen houden.

2. Tipping points Er is een grote community van organisaties die niet alleen zegt dat het nodig is om kinderen en jongeren te betrekken bij de besluitvorming, maar dat ook doet. Bedrijven van groot tot klein, privaat tot publiek en multinational tot MKB delen de onwrikbare overtuiging dat kinderen het recht hebben om mee te praten over beslissingen die hun toekomst beïnvloeden. Het is zichtbaar en aantoonbaar dat deze organisaties de inzichten van kinderen meenemen in hun besluitvorming.

3. Sustainable impact Grote bedrijfssectoren en toonaangevende netwerken onderschrijven in hun code, beleid en regelgeving dat kinderen gelijkwaardige stakeholders zijn. Kinderinclusiviteit is op die manier onderdeel van verslaglegging en verantwoording.

Focus 2017

Onze ambitie vertaalt zich in de volgende doelstellingen voor 2017:

Raad van Kinderen

1. De RvK-community groeit tot 101 bedrijven, ministeries en organisaties met een RvK. Om een commitment voor de lange termijn te bewerkstelligen, wordt een RvK nog altijd voor minimaal drie jaar ingesteld bij een organisatie.
2. Er is een online gallery met minimaal 30 RvK Jaarverslagen. Elke organisatie en school met een RvK stelt een eigen jaarverslag op, dat de magie, het proces en de opbrengsten van de RvK laat zien.
3. Voor het eerst worden de RvK Awards uitgereikt. De Awarduitreiking maakt de impact van de RvK zichtbaar, binnen en buiten Nederland.
4. Er wordt een digitale 'hub' gelanceerd: een communicatiecentrum van de RvK-beweging. Huidige deelnemers en oud-RvK-deelnemers en geïnteresseerden vinden hier informatie en inspiratie. Deelnemende kinderen, leraren en directieleden zijn aan het woord en wisselen geleerde lessen uit.
5. Er start een RvK Aanpak Index. In deze Aanpak Index kunnen kinderen blijven meedenken, en monitoren hoe het gaat met de aanpak rondom een bepaald maatschappelijk thema.
6. Er wordt gestart met kwalitatief en kwantitatief onderzoek naar de RvK, in samenwerking met een onderzoeksbureau. De resultaten geven inzicht in de impact van de samenwerking met de RvK en helpen om de RvK-methodologie en -community de komende jaren verder te ontwikkelen.
7. Internationaal oriënteert de RvK zich in Europa: specifiek België, Duitsland en Frankrijk. In deze landen worden concrete mogelijkheden tot samenwerking verder onderzocht.

Wij Denken Mee

8. In samenwerking met partners wordt een *Wij Denken Mee* onderzoeksrapport samengesteld over een actueel thema waarbinnen de stem van kinderen nog onvoldoende wordt gehoord. Eerste ideeën voor het thema in 2017: armoede en pesten op de werkvloer. Minimaal 1500 kinderen worden uitgenodigd om deel te nemen aan een breed onderzoek over dit thema. Zij krijgen op deze manier de kans om te vertellen wat ze voelen en vinden.

WaterSpaarders

9. WaterSpaarders haalt de 'Deal van 5 Miljard'. Aan het einde van 2017 zijn er in totaal 600.000 WaterSpaarders (jong en oud) die samen meer dan 5 miljard liter warm water en dus energie besparen. Dat staat gelijk aan de CO₂-uitstoot van ongeveer 44.000 auto's en een besparing van 220 euro per gezin per jaar.
10. Op 13 oktober 2017 vindt de vierde editie van de Nationale WaterSpaarders Dag plaats, met landelijk (media)bereik waarin de resultaten en de impact van WaterSpaarders en de Deal van 5 Miljard worden bekendgemaakt.
11. Minimaal 125.000 kinderen nemen deel aan het vernieuwde WaterSpaarders-scholenprogramma. Met hun actiegerichtheid zijn kinderen de change agents in de samenleving. Samen met hun gezin besparen zij energie door niet langer dan 5 minuten te douchen.
12. Minimaal 200 gastlesgevers worden betrokken bij WaterSpaarders om gastlessen te geven, als onderdeel van het WaterSpaarders-scholenprogramma.

Communicatie

13. Kinderen gaan als KidsReporters het land in en stellen vragen aan besluitvormers over verschillende thema's, samenwerkingen en de stand van zaken. Ook reageren ze op stellingen op de website van Missing Chapter en stellen ze vragen aan het grote publiek. Hun ervaringen, tips en successen worden gedeeld via vlogs en korte filmpjes.
14. MCF ontwikkelt een nieuwe visual branding met een fris nieuw logo en een moderne uitstraling. In het verlengde wordt een nieuwe website voor www.missingchapter.org gelanceerd.

Innovatie

15. Geïnspireerd op het succes en de methodologie van WaterSpaarders, co-creëert MCF soortgelijke change programma's met kinderen en leerkrachten voor verschillende maatschappelijke thema's. Zo wordt in 2017 gestart met GoDo (werktitel), een beweging waarin kinderen samen met hun ouders aan de slag gaan om van gezond eten een uitdaging en blijvende gewoonte te maken. En met EnergieMonsters (werktitel), waarbij gezinnen aan de slag gaan met energiebesparing thuis en in de wijk.
16. In 2017 legt MCF de basis voor Kids Moving The World, een platform en fonds dat kinderen de middelen in handen geeft om daadwerkelijk verandering teweeg te brengen in hun eigen omgeving. Kinderen kunnen via de oproep 'Move Your World' ideeën aandragen waarmee zij hun omgeving duurzamer willen maken. Partnerbedrijven investeren in het fonds waarmee de ideeën van de kinderen ook daadwerkelijk gerealiseerd kunnen worden.

Organisatie

De strategie en het meerjarenbeleid van MCF zijn vastgelegd in ons Plan van Aanpak en alle afzonderlijke programma's hebben een individueel projectplan. De MCF-statuten en de "Code goed bestuur voor goede doelen" zijn hierin leidend.¹ MCF voldoet aan de eisen van de "Code Goed Bestuur".

MCF gaat voor wat betreft opschaling én verdieping naar een volgende fase. De ontwikkeling van de organisatie (HR, structuren, training, ICT), de financiële duurzaamheid en ontwikkelingen op het gebied van de programma's en communicatie zijn grote speerpunten.

MCF werkt samen met een RvK: leerlingen van groep 7 van de OG Heldring school. Zij houden ons continu een spiegel voor. Ze houden ons scherp en zorgen dat we zelf doen wat we organisaties adviseren: onszelf niet te serieus nemen, samenwerken, vertrouwen, fouten durven maken, op ons doel afgaan maar ook ons eigen plan durven loslaten. Zij herinneren ons er constant aan dat we er niet voor onszelf zijn en dat wij ook maar een deel van de oplossing hebben.

Team en huisvesting

Onze slagkracht en impact worden bepaald door onze partners en het team. MCF is een relatief jonge organisatie met een team van gedreven jonge professionals, veelal in hun eerste baan. Wij zijn ons bewust van de waarde van wijsheid en ervaring, die ook ruimschoots een plek krijgen in de organisatie. Het team bestaat uit professionals met diverse (universitaire) achtergronden, zoals bedrijfskunde, economie, antropologie, communicatie en criminologie en telt op 31 december 2016 12 FTE.

Governance

MCF heeft een transparante en goed functionerende bestuursstructuur, zoals in de MCF Statuten en het Bestuursreglement beschreven:

- Het bestuur van MCF bepaalt het beleid en heeft de eindverantwoordelijkheid voor de dagelijkse leiding en bedrijfsvoering. In 2016 is er een statutenwijziging doorgevoerd. Marloes van der Have is naast oprichtster Laurentien van Oranje tot directeur benoemd, waardoor zij nu samen de directie vormen. In hun functie van directeur ontvangen zij een vergoeding die past binnen de VFI beloningsregeling voor directeuren. Deze regeling zet standaardnormen neer voor beloning en is gebaseerd op de – door de commissie Wijffels opgestelde – "Code Goed Bestuur voor goede doelen".
- De drie leden van de Raad van Toezicht spelen een toonaangevende rol in hun vakgebied. Ze zijn begaan met maatschappelijke thema's, zijn zeer verbonden met de inhoud van het werk van MCF en bevatten het ondernemende DNA van de organisatie. Vanuit deze verbinding spelen ze een bijzonder constructieve en kritische rol. Met de samenstelling vergroot de stichting tevens haar reikwijdte. Het volgende hoofdstuk bevat het verslag van de Raad van Toezicht.

¹ De Commissie Wijffels heeft in 2005 het advies "Goed bestuur voor goede doelen" uitgebracht, sinds 2007 wordt het advies als code met CBF keur als officieel keurmerk toegepast.

Verslag Raad van Toezicht

Samenstelling

De Raad van Toezicht zet zich belangeloos in voor MCF. Geen van de leden van de Raad van Toezicht heeft conflicterende nevenfuncties. De Raad van Toezicht is samengesteld uit:

- Bertil van Kaam (Voorzitter)
- Matthijs Tellegen (Penningmeester)
- Désirée van Gorp (Algemeen lid)

Taken

De Raad van Toezicht van MCF heeft drie taken:

- Het uitoefenen van toezicht op het bestuur en de organisatie, op 3 manieren:
 - Denkt het bestuur bij zijn beleidsvorming en de uitvoering van zijn taken aan het belang van de organisatie van de stichting in relatie tot de maatschappelijke functie van de stichting?
 - Heeft het bestuur een zorgvuldige en evenwichtige afweging gemaakt van de belangen van alle partijen die bij de stichting betrokken zijn?
 - Strookt uitvoering van het beleid met de vastgestelde en goedgekeurde beleidsplannen en beleidsuitgangspunten? De Raad van Toezicht maakt daarbij afspraken met het bestuur over de ijkpunten die worden gehanteerd.
- Het vervullen van een klankbordfunctie voor het bestuur.
- Het vervullen van het werkgeverschap voor het bestuur.

Toezicht

De Raad van Toezicht bewaakt de bedrijfsvoering en kwam in 2016 vier keer bijeen:

- 22 maart
- 6 juni
- 28 september
- 19 december

In de vergaderingen werden onder andere de Jaarrekening 2015 en het Jaarplan 2017 inclusief begroting vastgesteld.

Klankbord

Het bestuur gebruikt de Raad van Toezicht ook als klankbord. Dit is van onschatbare waarde om de validiteit en langetermijnwaarde van nieuwe concepten te toetsen aan de perspectieven van onafhankelijke betrokkenen.

Benoeming

De Raad van Toezicht bestaat uit minimaal één lid en maximaal vijf leden. Er wordt naar gestreefd dat de Raad van Toezicht en het Bestuur zodanig zijn samengesteld dat:

- er voldoende affiniteit met de doelstelling van de stichting is;
- een sprake is van brede maatschappelijke binding en een functioneel netwerk;
- het een divers palet van maatschappelijke achtergronden, deskundigheden en disciplines is;
- juridische, financiële, politieke, sociale en bedrijfskundige achtergronden zijn vertegenwoordigd;
- de leden van beide organen ten opzichte van elkaar onafhankelijk en kritisch opereren;
- dat adequaat wordt voorzien in de advies- en klankbordfunctie ten behoeve van het Bestuur.

Leden van de Raad van Toezicht worden benoemd door de Raad van Toezicht voor een periode van vijf jaar en kunnen worden herbenoemd. Aftreden gebeurt volgens een door de Raad van Toezicht vastgesteld rooster van aftreden. De Raad van Toezicht stelt in overleg met het Bestuur vast of er een vacature is. Het aantal leden van de Raad van Toezicht wordt vastgesteld door de Raad van Toezicht in overleg met het Bestuur.

Financieel overzicht

MCF publiceert haar jaarrekeningen op 1 juli van ieder jaar op de website. Hieronder vindt u een toelichting op de cijfers van 2016.

Toelichting op cijfers 2016

Staat van baten en lasten

	Werkelijk 2016	Begroot 2016	Werkelijk 2015
Baten:			
- Baten uit eigen fondsenwerving	1.442.617	1.575.353	998.095
- Rentebaten	<u>551</u>	<u>-</u>	<u>1.851</u>
Som der baten	1.443.168	1.575.353	999.946
Lasten:			
<i>Besteed aan doelstellingen</i>			
- Waterspaarders	494.469	425.092	337.383
- Kidskracht	156.256	185.841	150.032
- Raad van kinderen	<u>690.484</u>	<u>764.568</u>	<u>398.691</u>
	1.341.209	1.375.501	886.106
<i>Werving baten</i>			
- Kosten eigen fondsenwerving	<u>10.884</u>	<u>4.700</u>	<u>2.442</u>
	10.884	4.700	2.442
<i>Beheer en administratie</i>			
- Kosten beheer en administratie	<u>22.853</u>	<u>22.319</u>	<u>19.980</u>
Som der lasten	1.374.946	1.402.520	908.528
Resultaat	<u><u>68.222</u></u>	<u><u>172.833</u></u>	<u><u>91.418</u></u>

Baten 2016

De gerealiseerde baten in 2016 zijn in totaal €1.443.168. MCF ontvangt geen structurele subsidie en wordt grotendeels uit private middelen gefinancierd. Private partners dragen bij door middel van een (financiële) gift aan de realisatie van de missie van MCF en de algemene doelstellingen van de programma's. Deze giften worden gedaan uit vrijgevigheid. Dat betekent dat er geen op geld waardeerbare tegenprestatie tegenover staat. MCF heeft daarnaast in 2014 een gift ontvangen van de Nationale Postcode Loterij welke beziet op het tijdvak 2014 t/m 2016. Het saldo van de gift dat nog niet is besteed aan onze projecten is toegevoegd aan het bestemmingsfonds. Eind 2016 is de totale gift van de Nationale Postcode Loterij volledig besteed aan onze projecten.

Partners doen een algemene gift aan MCF of kunnen die toewijzen aan een van de drie programma's van de stichting:

- Raad van Kinderen
- WaterSpaarders
- KidsKracht

MCF kende in 2016 een positief jaar voor wat betreft inkomsten. De gerealiseerde baten in 2016 zijn met €443.222 gestegen ten opzichte van het voorgaande jaar. Deze groei is terug te zien in de gerealiseerde resultaten. Er zijn eind 2016 in totaal 70 Raden van Kinderen actief in het Koninkrijk der Nederlanden, ten opzichte van 40 in 2015. Binnen de RvK geven kinderen structureel advies aan bestuurders over maatschappelijke vraagstukken. 140.000 mensen besparen in 2016 energie via het programma WaterSpaarders, ten opzichte van 80.000 in 2015. Ook is in 2016 voor het eerst het programma Wij Denken Mee gestart. Binnen Wij Denken Mee doen kinderen uit het hele Koninkrijk onderzoek naar een actueel onderwerp, waarover ze niet eerder gevraagd werden om mee te denken. Ze doen diepteonderzoek en delen hun visie en oplossingen. In 2016 deden meer dan 1500 kinderen onderzoek naar het vluchtelingenvraagstuk. Het onderzoeksrapport is gepresenteerd aan onder meer Staatssecretaris Van Rijn en is ter lezing voorgelegd aan de Ministerraad.

Lasten 2016

De gerealiseerde lasten in 2016 zijn in totaal € 1.374.946. Lasten zijn altijd direct verbonden aan de missie en worden toegerekend aan de activiteit waarop zij betrekking hebben. De lastenontwikkeling in 2016 is in lijn met de baten. De gerealiseerde lasten in 2016 zijn €27.574 lager uitgevallen dan begroot. Dat wordt hieronder verklaard.

De lasten in de begroting worden grofweg verdeeld in 'organisatie- & managementlasten', waaronder personeelslasten en alle algemene overheadkosten van onze organisaties, en 'project- en productielasten'. Binnen die laatste post onderscheidt MCF 4 hoofdactiviteiten / programma's in onze begroting: (1) RvK, (2) KidsKracht, (3) WaterSpaarders en (4) Communicatie.

Binnen MCF vindt waar mogelijk altijd een directe toerekening van kosten plaats. Een deel van de kosten wordt volgens vaste verdeelsleutels over de hoofdactiviteiten verdeeld, naar rato van de tijdsbesteding van de medewerkers. Deze verdeelsleutels worden op basis van actuele gegevens jaarlijks opnieuw vastgesteld.

De **organisatie- en managementlasten** zijn binnen de begroting gebleven. Belangrijk is ook dat MCF in 2016 in vergelijking met 2015 sterk in de opleiding en professionaliteit van haar personeel heeft geïnvesteerd van €493.236 naar €594.322. De kosten voor extern projectmanagement zijn verhoogd. Het is het beleid van MCF om mensen zoveel mogelijk intern door te laten groeien en groeikansen te bieden. Dit is deels ook gerealiseerd, maar door de groei van de organisatie was het in 2016 noodzakelijk om meer senior medewerkers aan te trekken. De professionaliteit en complexiteit van de ontwikkelingen binnen onze programma's vereisten dit. Er is daarom bewust meer geïnvesteerd in senior medewerkers die op ZZP- en projectbasis met de benodigde zelfstandigheid, expertise en ervaring konden helpen om de organisatie verder uit te bouwen. Zij hielpen mee een solide en professionele basis te leggen voor verdere groei in 2017. Het blijft altijd het beleid van MCF om personeelskosten scherp in de gaten te houden, zodat baten altijd zoveel mogelijk rechtstreeks naar de realisatie van de projecten gaan.

1. Raad van Kinderen

De lasten binnen dit programma zijn onder controle en vallen iets lager uit dan begroot. Er is voor gekozen om de ontwikkeling van een Digitale RvK-platform naar 2017 te verschuiven, omdat het team meer tijd nodig had om bij de partners te inventariseren wat de wensen hieromtrent waren. Daarnaast was er voorzien om kosten te maken voor een start van de RvK op het eiland Bonaire. Deze start is gerealiseerd, maar de lasten die gepaard gaan met effectieve uitrol van de RvK aldaar zullen pas gelden in het jaar 2017.

2. WaterSpaarders

Binnen dit programma valt de lastenpost hoger uit dan begroot. Dit is een bewuste keuze. Het WaterSpaarders-programma is na 2 jaar een solide onderdeel op veel scholen (via het lesprogramma) en wordt steeds bekender bij groter publiek, dankzij verschillende evenementen en publiciteit. In 2016 is besloten een volgende stap te zetten voor WaterSpaarders, met als focus: opschaling van bereik en impact. Dit betekent dat er is geïnvesteerd in het vergroten van bereik via scholen, via andere kanalen, een herkenbare terugkerende boodschap, meer mainstream en verbreding en aandacht voor energiebesparing in de breedte. In dit kader is in 2016 ook de actie 'Deal van 5 Miljard' gelanceerd, waarmee de ambitie is neergezet om in één jaar tijd 5 miljard liter warm water te besparen en 600.000 WaterSpaarders te betrekken. Om dit allemaal te realiseren, is er een nieuwe educatieve partner aangetrokken (Young Crowds) die sinds juli meewerkt aan de ontwikkeling van nieuw lesmateriaal en werving van nieuwe scholen. Deze ontwikkelingen verklaren dat er extra is geïnvesteerd in WaterSpaarders. In de jaarbegroting voor 2017 is hier rekening mee gehouden. Naarmate de deelname van scholen verder stijgt, zullen ook de productiekosten verder stijgen. De bredere communicatie via evenementen, de nieuwe website en Kidsreporters brengen ook hogere kosten met zich mee.

3. KidsKracht

De projectlasten binnen deze post hebben vooral te maken met de realisatie van het nieuwe onderzoeksproject Wij Denken Mee. Dit onderzoeksproject heeft plaatsgevonden begin 2016. Later in het jaar is besloten om het programma KidsKracht samen te voegen met de RvK. De activiteiten binnen KidsKracht leken dusdanig op die van RvK, dat dit een logische keuze was. Ook waren de begroting en de activiteiten binnen Kidskracht relatief gering en voorzag MCF geen groei van het

programma, waardoor het voor de organisatie en teamindeling efficiënter was om de twee activiteiten (RvK en KidsKracht) samen te voegen.

Samenvattend: de kostenkant van MCF is goed bewaakt. Vanwege een aantal bewuste keuzes, zoals verschuiving van de realisatie van een digitaal platform, is de totale post project- en productielasten iets lager uitgevallen dan begroot. Met het verschil zijn de bestemmings- en continuïteitsreserves verder opgebouwd.

Waarom bouwt MCF die reserves op? MCF is afhankelijk van baten en giften. MCF wil haar middelen doelgericht en efficiënt inzetten om haar doelstelling te halen. Dit betekent dat MCF ook een reservering opbouwt die wenselijk is voor de continuïteit van de organisatie en de steun aan die doelstelling. Wij hanteren hier een continuïteitsreserve voor conform de richtlijn van de commissie Herkströter. De continuïteitsreserve bedraagt eind 2016 €460.000 en wordt gevormd voor de dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat MCF ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen.

Tevens heeft MCF in het jaar 2016 een bestemmingsreserve gevormd van €225.000 in 2016. Deze reserve is gevormd om reeds ontvangen giften in 2016 te reserveren voor bestedingen aan toekomstige projecten i.v.m. de meerjarige strategie. Anders dan bij het bestemmingsfonds betreft hier geen verplichting, het bestuur kan deze beperking zelf opheffen.

Ook heeft MCF eind 2016 een bestemmingsfonds gevormd op de balans. Dit bestemmingsfonds is gevormd doordat partners van MCF een specifieke besteding hebben gekoppeld aan hun giften. Eind 2016 bedraagt dit saldo € 165.000. Voorgaande jaren was dit saldo hoger doordat de relatief hogere ontvangen giften van de Nationale Postcode Loterij in het bestemmingsfonds waren opgenomen. Eind 2016 zijn alle giften van de Nationale Postcode Loterij besteed aan de specifieke projecten. Derhalve is het bestemmingsfonds eind 2016 per saldo dan ook lager dan voorgaande jaren.

Beleggingsbeleid

MCF belegt niet.

Vrijwilligersbeleid

Het betrekken van burgers bij de uitvoering van de activiteiten van de stichting gebeurt op projectbasis. Bij evenementen van de projecten zijn vrijwilligers zeer welkom. Vrijwilligers ontvangen voor hun werkzaamheden (bestede uren) geen vergoedingen. Wel worden gemaakte directe onkosten (zoals reiskosten) conform wettelijke bepalingen vergoed.

Communicatiebeleid

Gezien het belang van het brede netwerk van MCF is draagvlak voor én betrokkenheid bij de visie van de stichting en communicatie met de verschillende doelgroepen een belangrijk speerpunt. MCF wil door middel van verschillende communicatievormen de diverse doelgroepen bereiken. Vooral de meeste communicatie gaat via sociale media en de website. Het continu verbeteren van de website is dan ook een belangrijk speerpunt van de stichting.

Vooruitblik 2017

De begroting 2017 is opgesteld op basis van een aantal centrale principes. 1) MCF heeft een gezonde financiële basis met voldoende reserves om de vaste lasten van de stichting te kunnen dragen en de ambities van 2017 waar te kunnen maken. 2) Een belangrijk deel van de baten wordt als 'geormerkt' behandeld in de begroting. Dit betekent dat de hieraan gekoppelde activiteiten en projecten alleen doorgang vinden als de baten daadwerkelijk toegezegd zijn. Alleen dan zullen er ook kosten worden gemaakt. 3) Het budget van elk programma is zodanig opgebouwd dat het zwaartepunt bij de daadwerkelijke uitvoering ligt.

Het ambitieniveau voor 2017 is hoog. Met name de programma's WaterSpaarders en Raad van Kinderen maken een enorme ontwikkeling door. De doelstelling is dat de RvK in 2017 groeit naar 101 bedrijven en scholen met een RvK. WaterSpaarders groeit naar een beweging van 600.000 deelnemende kinderen die met hun gezin aan de slag gaan met energiebesparing. Dit vraagt om additionele investeringen. Hieronder een overzicht van een aantal belangrijke trends in de begroting van 2017:

De baten voor 2017 zijn begroot op €2.167.072. Dit is een stijging van 50% ten opzichte van de gerealiseerde baten van 2016. Deze groei is onderbouwd door onze inhoudelijke doelstellingen voor 2017 zoals toegelicht op pagina 15-16. Van het totaalbedrag aan baten in 2017 voorziet MCF dat zij 25% nog zal moeten werven. Dit is in het verleden een realistisch percentage gebleken.

In 2017 zal MCF voor de RvK-ontwikkeling geen vaste NPL-donatie meer ontvangen via het partnership met Unicef. Dit partnership liep tussen 2014 en 2016. Dit betekent dat alle inkomsten en giften afkomstig zijn van onze private en publieke partners.

De personeelskosten stijgen in 2017. Deze stijging is een bewuste investering. Dit is gebaseerd op een aantal zaken. Groei van het team, van 12,0 FTE in 2016 naar 14,02 FTE in 2017. Er komt zowel versterking voor de RvK als voor WaterSpaarders. Ook verwacht MCF meer te investeren in het aantrekken van senior personeel. De professionaliteit en complexiteit van de projecten vereisen dit. Het beleid om personeelskosten scherp in de gaten te houden blijft onveranderd.

De voorziene project- en productielasten stijgen in 2017 met 47% ten opzichte van 2016. Dit heeft een aantal redenen:

- Er zijn een aantal nieuwe programma's toegevoegd aan de begroting: Code Oranje, Energiemonsters en GoDo. De begrotingen voor deze programma's zijn sluitend, met onderliggende ondertekende contracten en financiële bijdragen.
- Voor de RvK binnen het Koninkrijk sluiten de baten en lasten nauw op elkaar aan. Voor de inzet van RvK op de BES-eilanden is een subsidieaanvraag bij BZK neergelegd, in samenwerking met Unicef.
- Binnen de programma's zijn er ook twee gebieden waarop meer geïnvesteerd wordt het komende jaar. Er is budget gereserveerd voor kwalitatief onderzoek in samenwerking met een gerenommeerd onderzoeksbureau, om de impact van onze programma's aan te tonen en mogelijke verbeterpunten te identificeren. Ook is er meer budget beschikbaar gesteld voor communicatie en marketing, om de resultaten van onze programma's breed uit te kunnen dragen via onder andere nieuwe websites, professioneel filmmateriaal en het bouwen van een

online community. Daarnaast heeft het RvK-programma dit jaar een nieuw evenement: in juni 2017 worden tijdens een feestelijk evenement voor het eerst de RvK-Awards uitgereikt.

Begroting 2017

Deze begroting is vastgesteld door de Raad van Toezicht

De begroting is vastgesteld door de raad van toezicht

	Begroting 2017	
Baten:		
- Baten uit eigen fondsenwerving	2.167.072	
- Baten uit acties van derden		
Som der baten		2.167.072
Lasten:		
Besteed aan doelstellingen		
- Waterspaarders	399.489	
- GoDo	342.130	
- Energiemonsters	118.916	
- Raad van Kinderen	1.127.411	
		1.987.946
Werving baten		
- Kosten eigen fondsenwerving	12.000	
		12.000
Beheer en administratie		
- Kosten beheer en administratie		102.368
Som der lasten		2.102.314
Resultaat		64.758